

Ю.П. Федоренко

**ПОВНІ РОЗВ'ЯЗКИ
ЗА ПІДРУЧНИКОМ
«ГЕОМЕТРІЯ. 7 КЛАС»**

Посібник для тренування

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН

УДК 512.1(075.3)

ББК 22.1я72

Ф33

Федоренко Ю.П.

Ф33 Повні розв'язки за підручником «Геометрія. 7 клас» (автор Істер О.С.) / Ю.П. Федоренко. — Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2015. — 192 с.

ISBN 978-966-10-4282-6

У посібнику містяться повні й вичерпні зразки розв'язання всіх завдань і вправ підручника з геометрії 7 класу (О.С. Істер. Геометрія: підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів. — К.: Генеза, 2015).

Посібник адресовано, в першу чергу, батькам для надання допомоги їхнім дітям та контролю за виконанням домашніх робіт. Буде корисним учителям 7-х класів.

УДК 512.1(075.3)

ББК 22.1я72

Навчальне видання

ФЕДОРЕНКО Юрій Петрович

**ПОВНІ РОЗВ'ЯЗКИ ЗА ПІДРУЧНИКОМ
«ГЕОМЕТРІЯ. 7 КЛАС» (автор Істер О.С.)**

Підписано до друку 21.08.2015. Формат 60×84/16. Папір офсетний.

Гарнітура Century Schoolbook. Друк офсетний.

Умовн. друк. арк. 11,16. Умовн. фарбо-відб. 11,16.

[В. 1].

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,

виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції

ДК № 4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бантери, 34а, м. Тернопіль, 46002

Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008

тел./факс (0352)52-06-07; 52-19-66; 52-05-48

office@bohdan-books.com   www.bohdan-books.com

Охороняється законом про авторське право.

Жодна частина цього видання не може бути відтворена

в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва

ISBN 978-966-10-4282-6

© Навчальна книга – Богдан, 2015

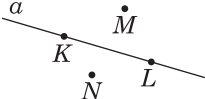
РОЗДІЛ 1

ЕЛЕМЕНТАРНІ ГЕОМЕТРИЧНІ ФІГУРИ ТА ЇХ ВЛАСТИВОСТІ

§1. Геометричні фігури. Точка, пряма, промінь

1. 1) $A; B; C$;   2) $P; B$;   3) B ;
 4) $A; C$;   5) $D; K$.
2. Побудовано пряму MN . $K \in MN$; $L \notin MN$.

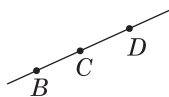

3. $K \in a$; $L \in a$; $M \notin a$; $N \notin a$.

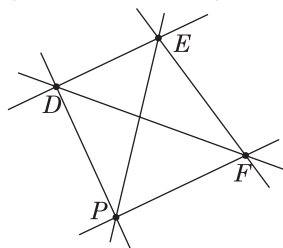
4. 1) $CA; CB; CM; CN$;   2) DK і DL ; DA і DB .
 5. 1) $NM; NP; NK; NF$;   2) NM і NK .
 6. $MN; NM; MF; FM; NF; FN$.

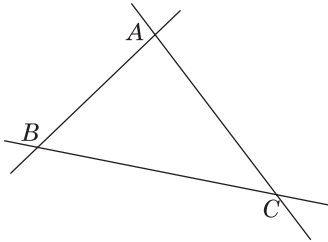
7. Пряму ще можна назвати DC ; BC ; BD або DB .

8. 1) Так;   2) $A; L$;   3) $B; C; Q$;   4) $K; D$.
 9. 1) Прямі DE ; DF ; DP ; EF ; EP і FP ;
 2) 6 прямих;
 3) ці прямі розбивають площину на 16 частин.

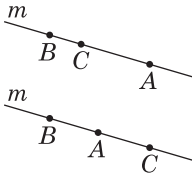

10.

- 1) Прямі AB ; AC і BC ;
 2) 3 прямих;
 3) ці прямі розбивають площину на 7 частин.

11.

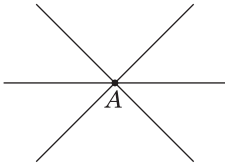

Точки B і C прямої m належать різним променям з початком у точці A , якщо точка A лежить між точками B і C , і належать одному променю у випадку, коли точка C лежить між точками A і B або точка B лежить між точками A і C .

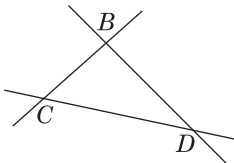
12.

Найменша загальна кількість точок буде в тому випадку, коли декілька точок будуть належати кільком прямим. Розглянемо два випадки.

1 випадок. Всі три прямі перетинаються в одній точці A .
 Тоді загальна кількість точок $2 \cdot 016 + 2 \cdot 017 + 2 \cdot 018 + 1 = 6 \cdot 052$.

2 випадок. Прямі перетинаються попарно в точках B ; C і D . Тоді загальна кількість точок $2 \cdot 015 + 2 \cdot 016 + 2 \cdot 017 + 3 = 6 \cdot 051$.

§2. Відрізок. Вимірювання відрізків. Відстань між двома точками

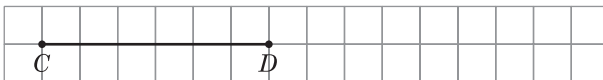
13.

AB ; BK ; BM ; AK . $AB = 1,4$ см; $BK = 2,8$ см.

14.

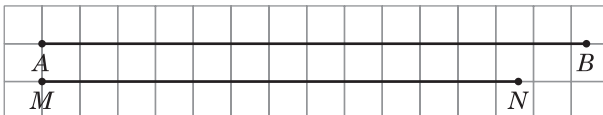
PC ; CD ; PD ; PT . $PC = 1$ см; $PT = 3$ см; $CD = 2$ см 5 мм.

15.

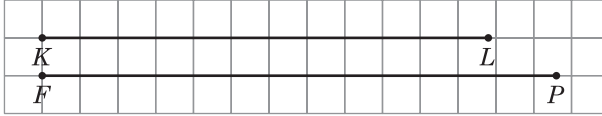
$CD = 3$ см.

16.

$AB > MN$.

17.

 $KL < FP$.

18.

1) $AB = AC + CB = 5 + 2 = 7$ (см).

2) $BC = AB - AC = 12 - 9 = 3$ (дм).

19.

1) $PQ = PK + KQ = 3 + 7 = 10$ (см).

2) $PK = PQ - KQ = 8 - 6 = 2$ (см).

20.

1) Оскільки $8 + 3 = 11$, то $KL + LM = KM$. Тому точки K, L і M лежать на одній прямій, причому точка L лежить між точками K і M .2) Оскільки $5 + 8 > 9$, то $KL + KM > LM$. Тому точки K, L і M не лежать на одній прямій.

21.

1) Оскільки $7 + 3 > 9$, то $AB + BC > AC$. Тому точки A, B і C не лежать на одній прямій.2) Оскільки $5 + 2 = 7$, то $AB + BC = AC$. Тому точки A, B і C лежать на одній прямій, причому точка B лежить між точками A і C .

22.

 $PL = 42$ мм; $PM = 3$ см 2 мм = 32 мм; $LM = 0,74$ дм = 74 мм. Тому $LM = PL + PM$; точка P лежить між точками L і M .

23.

 $AB = 12$ см; $BC = 1,5$ дм = 15 см; $AC = 40$ мм = 4 см. Оскільки $BC < AB + AC$, то точки A, B і C не лежать на одній прямій.

24.

 $AC = AB + BC$; $BD = BC + CD$. Але $AB = CD$. Тому $BD = BC + AB = AC$.

25.

 $AB = AC - BC$; $CD = BD - BC$. Але $AC = BD$. Тому $CD = AC - BC = AB$.

26.

1) $BC = AB - AC = 40 - 25 = 15$ (см).

2) $CD = BD - BC = 32 - 15 = 17$ (см).

Відповідь. 17 см.

27.

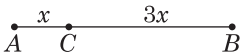
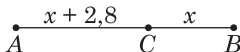

1) $CN = MN - MC = 50 - 40 = 10$ (см).

2) $CD = ND - CN = 16 - 10 = 6$ (см).

Відповідь. 6 см.

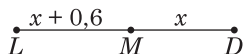
28.

1) Позначимо $AC = x$ см; тоді $BC = 3x$ см. Маємо $x + 3x = 7,6$; $4x = 7,6$; $x = 7,6 : 4$; $x = 1,9$ (см). Отже, $AC = 1,9$ см; $BC = 3 \cdot 1,9 = 5,7$ (см).Відповідь. $AC = 1,9$ см; $BC = 5,7$ см.2) Позначимо $BC = x$ см; тоді $AC = (x + 2,8)$ см. Маємо $x + 2,8 + x = 7,6$; $2x = 7,6 - 2,8$; $2x = 4,8$; $x = 4,8 : 2$; $x = 2,4$ (см). Отже, $BC = 2,4$ см;

$$AC = 2,4 + 2,8 = 5,2 \text{ (см).}$$

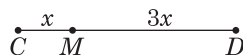
Відповідь. $AC = 5,2$ см; $BC = 2,4$ см.

29.

1) Позначимо $DM = x$ см; тоді $CM = (x + 0,6)$ см. Маємо $x + x + 0,6 = 8,4$; $2x = 8,4 - 0,6$; $2x = 7,8$; $x = 7,8 : 2$; $x = 3,9$ (см). Отже, $DM = 3,9$ см; $CM = 3,9 + 0,6 = 4,5$ (см).

Відповідь. $DM = 3,9$ см; $CM = 4,5$ см.

2) Оскільки $CM : DM = 1 : 3$; то можна позначити $CM = x$ см; $DM = 3x$ см. За умовою $x + 3x = 8,4$; $4x = 8,4$; $x = 8,4 : 4$; $x = 2,1$ (см). Отже, $CM = 2,1$ см; $DM = 3 \cdot 2,1 = 6,3$ (см).

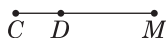
Відповідь. $CM = 2,1$ см; $DM = 6,3$ см.

30.

I випадок. $CD = CM + MD = 5,2 + 4,9 = 10,1$ (см).

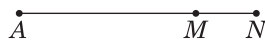
II випадок. $CD = CM - MD = 5,2 - 4,9 = 0,3$ (см).

Відповідь. 10,1 см або 0,3 см; два розв'язки.

31.

I випадок. $AN = AM + MN = 7,2 + 2,5 = 9,7$ (см).

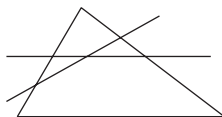
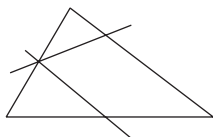
II випадок. $AN = AM - MN = 7,2 - 2,5 = 4,7$ (см).

Відповідь. 9,7 см або 4,7 см; два розв'язки.

32.

Відповіді подано на малюнках.

§3. Кут. Вимірювання кутів. Бісектриса кута

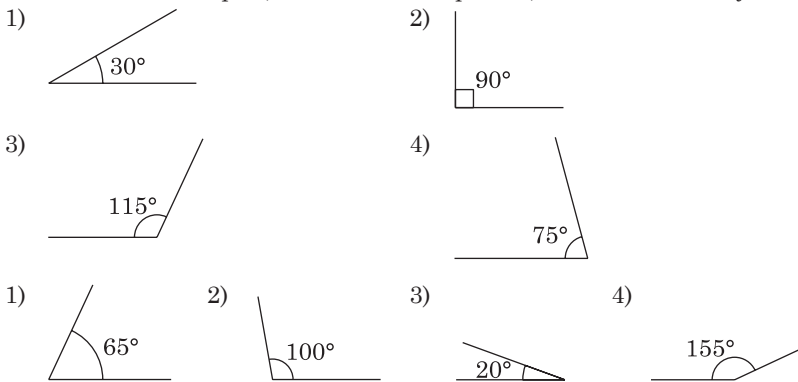
33.

1) Вершина — M ; сторони — MA і MK .

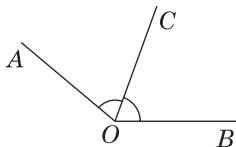
2) Вершина — L ; сторони — LP і LF .

3) Вершина — N ; сторони — NB і NC .

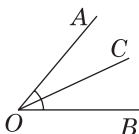
- 34.** 1) Вершина — O ; сторони — OM і OP .
 2) Вершина — L ; сторони — LB і LK .
- 35.** 1) $\angle A = 39^\circ$ — гострий; 2) $\angle B = 90^\circ$ — прямий;
 3) $\angle C = 91^\circ$ — тупий; 4) $\angle D = 170^\circ$ — тупий;
 5) $\angle M = 180^\circ$ — розгорнутий; 6) $\angle Q = 79^\circ$ — гострий;
 7) $\angle P = 1^\circ 3'$ — гострий; 8) $\angle F = 173^\circ 12'$ — тупий.
- 36.** Гострі: $\angle L = 12^\circ$; $\angle M = 89^\circ$; тупі: $\angle K = 121^\circ$; $\angle N = 93^\circ 12'$; прямий: $\angle A = 90^\circ$; розгорнутий: $\angle E = 180^\circ$.
- 37.** На мал. 48: OK — бісектриса кута AOB , на мал. 47 і мал. 49: OK — не є бісектрисою кута AOB .
- 38.** 1) $\angle ABD$; $\angle ABC$; $\angle DBC$.
 2) $\angle ABD = 60^\circ$; $\angle DBC = 70^\circ$.
 3) $\angle ABC = \angle ABD + \angle DBC = 60^\circ + 70^\circ = 130^\circ$.
- 39.** $\angle AMK = 45^\circ$ — гострий; $\angle PLF = 90^\circ$ — прямий; $\angle BNC = 102^\circ$ — тупий.

40.

- 42.** $\angle AOB = 140^\circ$; $\angle AOC = \angle COB = 140^\circ : 2 = 70^\circ$. Промінь OC — бісектриса $\angle AOB$.

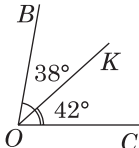
- 43.** $\angle AOB = 50^\circ$; $\angle AOC = \angle COB = 50^\circ : 2 = 25^\circ$. Промінь OC — бісектриса $\angle AOB$.

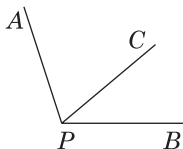
44. 1)
$$+ \begin{array}{r} 7^\circ 13' \\ 13^\circ 49' \\ \hline 21^\circ 02' \end{array}$$
 2)
$$- \begin{array}{r} 52^\circ 17' \\ 45^\circ 27' \\ \hline 6^\circ 50' \end{array}$$

45. 1) $4^\circ = 240'$; $2^\circ 15' = 135'$;
2) $5' = 300''$; $2^\circ = 7\ 200''$; $1^\circ 3' = 3\ 780''$.

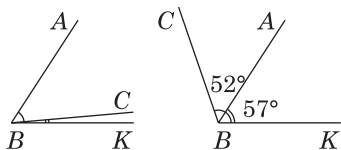
46. $\angle BOC = \angle BOK + \angle KOC = 38^\circ + 42^\circ = 80^\circ$.

47. $\angle CPB = \angle APB - \angle APC = 108^\circ - 68^\circ = 40^\circ$.

48. Оскільки $\angle ABK > \angle ABC$, то можливі два випадки (див. малюнки).

В кожному з цих випадків промінь BK не проходить між сторонами кута ABC .

Відповідь. Ні.

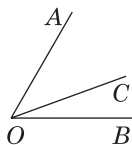
49. 1) Розгорнутий кут — 180° .
2) Прямий кут — 90° .
3) О 6 год стрілки утворюють кут 180° . Оскільки на шкалі між числами 12 і 6 є 6 поділок, то о 1 год стрілки утворюють кут $180^\circ : (12 - 6) = 30^\circ$.
4) $4 \cdot 30^\circ = 120^\circ$.

Відповідь. 1) 180° ; 2) 90° ; 3) 30° ; 4) 120° .

50. 1) Прямий кут — 90° .
2) Розгорнутий кут — 180° .
3) $5 \cdot 30^\circ = 150^\circ$.
4) $2 \cdot 30^\circ = 60^\circ$.

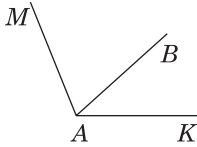
Відповідь. 1) 90° ; 2) 180° ; 3) 150° ; 4) 60° .

51. 1) $\angle AOC = \frac{2}{3} \cdot \angle AOB = \frac{2}{3} \cdot 60^\circ = 40^\circ$.
2) $\angle BOC = \angle AOB - \angle AOC = 60^\circ - 40^\circ = 20^\circ$.
Відповідь. 20° .

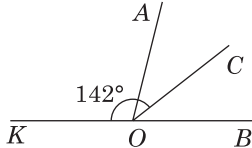

52.

- 1) $\angle BAK = 0,7 \cdot \angle MAB = 0,7 \cdot 60^\circ = 42^\circ$.
 2) $\angle MAK = \angle MAB + \angle BAK = 70^\circ + 42^\circ = 112^\circ$.
 Відповідь. 112° .

53.

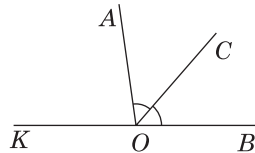

Нехай $\angle AOB$ — заданий кут; OC — його бісектриса. За умовою $\angle KOC = 142^\circ$.

- 1) $\angle COB = 180^\circ - 142^\circ = 38^\circ$.
 2) $\angle AOB = 2 \cdot \angle COB = 2 \cdot 38^\circ = 76^\circ$.

Відповідь. 76° .

54.

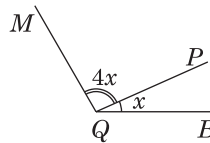

Нехай $\angle AOB = 98^\circ$ — заданий кут; OC — його бісектриса.

- 1) $\angle COB = \angle AOB : 2 = 98^\circ : 2 = 49^\circ$.
 2) $\angle KOC = 180^\circ - 49^\circ = 131^\circ$.

Відповідь. 131° .

55.

Позначимо $\angle PQB = x$, тоді $\angle MQP = 4x$.

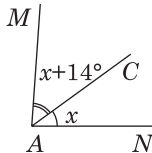
$\angle MQB = \angle PQB + \angle MQP$, тому

- 1) $x + 4x = 120^\circ$;
 $5x = 120^\circ$;
 $x = 120^\circ : 5$;
 $x = 24^\circ = \angle PQB$.

2) $\angle MQP = 4 \cdot 24^\circ = 96^\circ$.

Відповідь. $\angle PQB = 24^\circ$; $\angle MQP = 96^\circ$.

56.

Позначимо $\angle CAN = x$, тоді $\angle MAC = x + 14^\circ$.

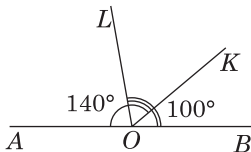
$\angle MAN = \angle CAN + \angle MAC$, тому

- 1) $x + x + 14^\circ = 86^\circ$;
 $2x = 86^\circ - 14^\circ$;
 $2x = 72^\circ$;
 $x = 72^\circ : 2$;
 $x = 36^\circ = \angle CAN$.

2) $\angle MAC = 36^\circ + 14^\circ = 50^\circ$.

Відповідь. $\angle CAN = 36^\circ$; $\angle MAC = 50^\circ$.

57.

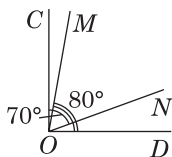

1) $\angle AOL = \angle AOB - \angle LOB = 180^\circ - 100^\circ = 80^\circ$.

2) $\angle LOK = \angle AOK - \angle AOL = 140^\circ - 80^\circ = 60^\circ$.

Відповідь. $\angle LOK = 60^\circ$.

58.

$$1) \angle COM = \angle COD - \angle MOD = 90^\circ - 80^\circ = 10^\circ.$$

$$2) \angle MON = \angle CON - \angle COM = 70^\circ - 10^\circ = 60^\circ.$$

Відповідь. $\angle MON = 60^\circ$.

59.

1)

Кравчук.

Вправи для повторення розділу 1

До §1

60.

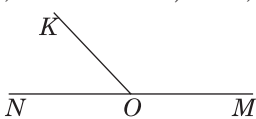
1) l ;2) D і l ;

3) ні;

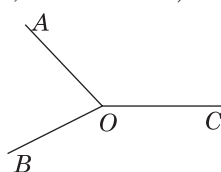
4) MP або PM .

61.

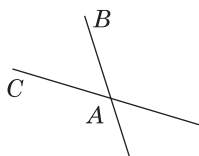
1)

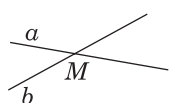
2)

62.

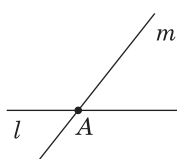

63.

Точка M є точкою перетину прямих a і b .

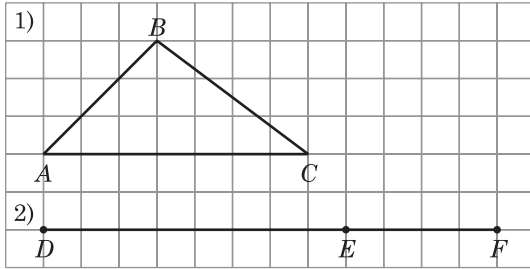
64.

Ні, точка B не може належати прямій m . Припустимо, що $B \in m$. Тоді через точки A і B проходять дві різні прямі l і m , що суперечить відомій властивості.

До §2

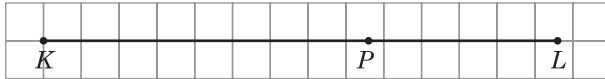
65.

$AB = 2,1$ см;
 $BC = 2,5$ см;
 $AC = 3,5$ см.

$DE = 4$ см;
 $EF = 2$ см;
 $DF = 6$ см.

66.

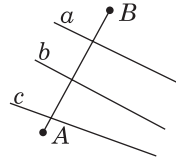
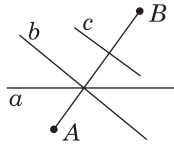
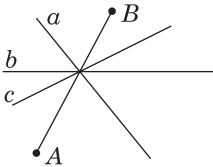
$LP = KL - KP = 68 - 43 = 25$ (см).

67.

$MN = MA + AN$ або $MN = MB + BN$.

68.

1) На дві, три або чотири частини (див. малюнки).

2) n прямих можуть поділити відрізок на таку кількість частин: від двох до $(n + 1)$ -ої.

69.

- 1) $AC = CB = 20 : 2 = 10$ (см);
- 2) $AD = 10 : 2 = 5$ (см);
- 3) $DB = AB - AD = 20 - 5 = 15$ (см).

- 2) 1) $AC = CB = 12$ (дм);
- 2) $AB = 2 \cdot BC = 2 \cdot 12 = 24$ (дм);
- 3) $AD = AC : 2 = 12 : 2 = 6$ (дм);
- 4) $DB = AB - AD = 24 - 6 = 18$ (дм).

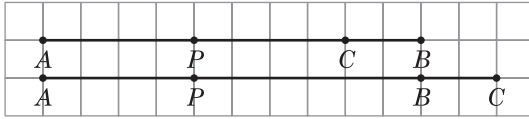
70.

- 1) $CN = CD - DN = 15 - 11 = 4$ (см).

- 2) $NM = CM - CN = 12 - 4 = 8$ (см).

71. Задача має два розв'язки (див. малюнки).

72. Нехай M — середина відрізка CK , а N — середина відрізка KD . Тоді
- $$MN = MK + KN = \frac{CK}{2} + \frac{KD}{2} = \frac{CK + KD}{2} = \frac{CD}{2} = \frac{a}{2} \text{ (см).}$$

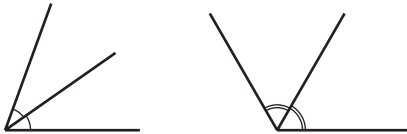
До §3

73. $\angle AOB = 40^\circ$; $\angle BOC = 20^\circ$; $\angle COD = 120^\circ$; $\angle AOC = 60^\circ$; $\angle BOD = 140^\circ$; $\angle AOD = 180^\circ$.

74. Ні, накреслені кути рівні.

75. $\angle KAC$; $\angle BAM$; $\angle BAC$; $\angle MAK$; $\angle KAM$; $\angle CAK$.

- 76.

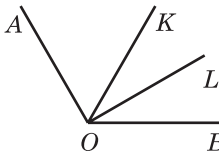

77. 1) За 15 хв — на 90° , тому за кожну хвилину хвилинна стрілка повертається на $90^\circ : 15 = 6^\circ$. Отже, за 7 хв вона повернеться на кут $7 \cdot 6^\circ = 42^\circ$, а за 23 хв — на кут $23 \cdot 6^\circ = 138^\circ$.

2) Годинна стрілка протягом години повернеться на кут $180^\circ : 6 = 30^\circ$, а тому за 1 хв — на кут $30^\circ : 60 = \left(\frac{1}{2}\right)^\circ = 30'$. Протягом 6 хв вона по-

вернеться на кут $6 \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^\circ = 3^\circ$, а протягом 40 хв на кут $40 \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^\circ = 20^\circ$.

- 78.

Відповідь. 1) 90° ; 42° ; 138° ; 2) $30'$; 3° ; 20° .

1) 1) $\angle AOK = \angle KOB = 120^\circ : 2 = 60^\circ$;

2) $\angle LOK = \angle KOB : 2 = 60^\circ : 2 = 30^\circ$.

2) 1) $\angle KOB = 2 \cdot \angle LOB = 2 \cdot 37^\circ = 74^\circ$;

2) $\angle AOB = 2 \cdot \angle KOB = 2 \cdot 74^\circ = 148^\circ$.

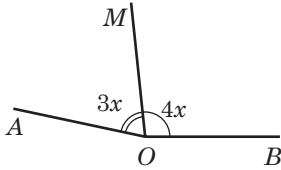
Відповідь. 1) 30° ; 2) 148° .

79. 1) $\angle BOD = \angle BOC + \angle COD = \frac{\angle AOC}{2} + \frac{\angle COE}{2} = \frac{\angle AOC + \angle COE}{2} =$
 $= \frac{\angle AOE}{2} = \frac{140^\circ}{2} = 70^\circ.$

2) $\angle AOE = \angle AOC + \angle COE = 2 \cdot \angle BOC + 2 \cdot \angle COD = 2(\angle BOC + \angle COD) =$
 $= 2 \cdot \angle BOD = 2 \cdot 73^\circ = 146^\circ.$

Відповідь. 1) 70° ; 2) 146° .

80.

$\angle AOM : \angle MOB = 3 : 4$, тому позначимо $\angle AOM =$
 $= 3x$; $\angle MOB = 4x$. Оскільки $\angle AOM + \angle MOB =$
 $= \angle AOB$, то $3x + 4x = 168^\circ$; $7x = 168^\circ$;
 $x = 168^\circ : 7$; $x = 24^\circ$. Тому $\angle AOM = 3 \cdot 24^\circ = 72^\circ$;
 $\angle MOB = 4 \cdot 24^\circ = 96^\circ$.

Відповідь. $\angle AOM = 72^\circ$; $\angle MOB = 96^\circ$.